

NA ROZCESTÍ

Jinochům a dívkám

před

volbou stavu

V Píerově 1925

N A R O Z C E S T Í

NA ROZCESTÍ

JINCHŮM A DÍVKÁM

PŘED

VOLBOU STAVU

—

V PŘEROVĚ M C M X X V

No. 15.459

IMPRIMATUR

Josephus Vyvlečka,

Praeses a. e. Consistorii

Olomucii die 6. Octobris

1924

DOPORUČENÍ

od P. Augustina Lehmkuhla T. J.

Nejen mnoha jednotlivým duším, ale i celé církvi sv. může tento spisek prokázati velikou službu. Okolnostmi a odvislostí bývá sice lidem životní povolání často vnucováno, takže u nich nemůže býti téměř ani řeči o svobodné volbě stavu. Tu žádá Bůh od takových duší, aby se dle svých sil posvěcovaly ve stavu jim vnuceném. Leč mnoho jiných — a dnes jistě mnohem více než dříve — může si stav voliti svobodně. Pro ty jest nanejvýš důležité, aby před Bohem volili dobře, ano co nejlépe a co nejvhodněji. Tak však lze voliti jen tehdy, jestliže před Bohem zrale uvažujeme o svém budoucím stavu dle zásad a učení, jež přinesl lidstvu Kristus Pán. Vášně a světské smýšlení bývají zde nejhoršími rádci. A přece kolik lidí jen jimi se řídí! Přemnozí zakrňují na duchu i na těle, protože nehledali

svého životního povolání u Toho, jenž jediný jest zdrojem a dárce životní síly. Po několika desetiletích nepokojného života mizejí beze stopy se světového jeviště, kdežto kdyby se byli uchopili stavu Bohem jim určeného, byli by se stali tisícům a tisícům daleko do budoucnosti požehnáním pro celou věčnost.

Nesčetnému zástupu katolické mládeže může býti tato knížečka vůdčí hvězdou při nejvyšším důležitém úkonu volby stavu. Jistě je poučí, nejen jak velký význam má při volbě stavu porada s Bohem, ale též jak velkou cenu má stav křesťanské dokonalosti, k níž volá Kristus Pán netoliko několik duší, nýbrž všechny, kdo to dovedou chápati. — Kde najde tento spisek mladistvé čtenáře, připravené na božská vnuknutí častějším sv. přijímáním, tam zaseje do jejich srdcí símě, jež přinese užitek šedesáternásobný až stonásobný.

Ve Valkenburku dne 18. května 1914.

ÚVOD

K sv. příteli mládeže Filipu Nerejskému přišel kdysi František Tazarra, jinoch snaživý, ale smýšlející příliš světsky. Světec přijal jej co nejsrdečněji a bavil se s ním o jeho budoucnosti. Záře radostí vypravoval František světci: „Konečně se splnilo mé přání: smím studovati práva, rodiče mi dovolili. Budu teď horlivě studovati a nebudu šetřiti námahy, abych byl hodně brzy hotov.“ Sv. Filip poslouchal mladíka pokojně a konečně se tázal přátelsky a s účástí: „A potom?“ — „Potom, potom budu advokátem.“ „A potom?“ tázal se světec dále. „Potom nabudu velkého jména a vážnosti. Lidé budou ke mně přicházeti, abych jim radil v jejich sporech.“ „A potom?“ — „Potom? Potom si získám velké jmění, koupím si krásný dům a koně a nádherný povoz; pak se bohatě ožením a provedu šťastný, spokojený život.“

Když byl jinoch takto rozložil všechny své plány pro budoucnost, zvolal světec: „Ó, jak jsi, Františku, šťasten!“ František se s počátku domníval, že to světec myslí vážně. Světec však objal jinocha a pošeptal mu ještě jednou: „A potom? — potom? — potom?“ — Jinoch byl patrně dojat; slovo světcovo vniklo mu hluboko do duše a nebyl s to na ně zapomenouti. Stále mu znělo v uších: A potom? V jeho duši vystávaly temné mraky, myšlenky na smrt, na hrob a věčnost — potom? ano potom — přijde smrt, potom soud, potom věčnost.

„A potom?“ tázal se světec naposledy, „co učiníš potom, až přijde tvůj poslední proces, kde ty sám budeš obžalovaným, vševědoucí Bůh však soudcem a buď nebe nebo peklo rozsudkem?“ Jinoch tu stál beze slova jako bleskem zasažen. Poslední strašlivé „a potom“ utkvělo mu hluboko v duši. Nedlouho poté změnil své rozhodnutí, vzdal se právnických studií, opustil

svět, odešel do kláštera, věnoval se úplně službě Boží a zemřel později jako řeholník sv. smrtí.

Ó, kolik jinochů a dívek koná volbu svého stavu právě tak jako tento jinoch! Sní jen o šťastném životě pozemském, jako by měli zůstatí zde na světě navždy, a volí si stav, nepomýšlejíce na svůj poslední cíl a konec, totiž na slávu Boží a spásu své nesmrtelné duše. Mnozí si volí nejprve stav a teprve potom si umínají, že budou ve zvoleném stavu sloužiti Bohu. Místo, aby stav přizpůsobili službě Boží, přizpůsobují službu Boží svému stavu. Tak činí cíl prostředkem a prostředek cílem. To však není rozumné. Hlavní příčina toho, že je dnes v lidské společnosti tolik nepořádku, jest ta, že tolik lidí není na svém místě, to jest, že se minuli se svým povoláním.

Jinochové a dívky, kteří se chtějí před volbou svého stavu poučiti o přednostech a nebezpečích různých stavů, učiní dobře,

přečtou-li si tento spisek hodně pozorně;
nenajdou v něm sice světských předsudků,
zato však učení církevních Otců a učitelů.

A. VOLBA STAVU

NA DVOU VĚCECH MÁ MLÁDEŽI ZÁLEŽETI NEJVÍCE: *na čistotě srdce a na volbě stavu. Zlý duch má právě na ně zcela zvláště namířeno. Chce ti uloupiti čistotu, aby zabránil šťastné volbě stavu, neboť hřích nečistoty jest jako temný mrak, jenž tvým zrakům zakrývá nebeské světlo, jest jako hustá páska, pro niž nevidíš cesty, po které máš jíti. Znam pro tebe neomylný prostředek, abys volil šťastně, a to prostředek velmi jednoduchý: Buď a zůstaň hodným, zbožným a zvláště CUDNÝM jinochem a ručím ti za to, že se rozhodneš šťastně.*

JSOU TŘI VELKÉ STAVY, k nimž mohou býti lidé povoláni, a to STAV KNĚŽSKÝ, ŘEHOLNÍ A MANŽEL-

SKÝ. Každý z nich je dobrý, nutný a podle vůle Boží, ale není každý pro každého. — Obyčejně jmenuje se stavem i učitelství, rolnictví, řemeslo atd., ve skutečnosti však to nejsou *stavy ve vlastním smyslu*, protože neukládají povinností podstatně rozdílných jako stav kněžský, řeholní a manželský; říká se jim stavy jen jako částem celku. Jsou to omezená životní postavení.

ČASTO SETĚŽ STAVY VE VLASTNÍM SMYSLU DĚLÍVAJÍ JEN NA DVA VELKÉ STAVY, a to: na *stav panenský* — k němuž patří stav kněžský, řeholní a panenský stav ve světě — a na *stav manželský*. Naše pojednání o volbě stavu vztahuje se jen na stavy ve vlastním smyslu.

CO ZNAMENÁ VOLITI SI STAV?
„*Voliti si stav znamená snažiti se, abychom poznali vůli Boží vzhledem ke svému životnímu postavení.*“ Toto životní postavení na-

zývá se též *povoláním*, protože Bůh každého jednotlivce téměř *volá*, aby mu vykázal místo. Bůh tu jedná jako dobrý *hospodář*, jenž každému dítěti i služebnému vykazuje práci přiměřenou jeho silám, jako *generál*, jenž každého vojína posílá na místo vhodné pro jeho odvalu a statečnost, jako *kníže*, jenž svěřuje poddanému právě ten úřad, pro nějž jest dostatečně vzdělán; jako *zahradník*, který každý strom pěstuje v přiměřené půdě, jako *hodinář*, jenž každé kolečko zasazuje tam, kde může účinně zasáhnouti do chodu hodin. Ovšem Bůh nenutívá člověka jen na jedno určité místo, nýbrž připouští též jiné, leč dává často hnutími milosti poznati své přání v určitém směru silněji nebo slaběji, často tak silně, že přání se stává téměř rozkazem.

KTERAK POVOLÁVÁ BŮH ČLOVĚKA K NĚKTERÉMU STAVU? nebo jak dává člověku poznati svou vůli vzhledem k povolání? To činívá Bůh roz-

ličným způsobem. Někoho povolává *bezprostředně*, jako na př. Mojžíše, Davida, Samuele, sv. apoštoly, sv. Pavla atd. Takovéto bezprostřední povolání jest mimořádné, zázračné a vždy jen výjimkou. Většinu lidí povolává Bůh nepřímou, P R O S T Ř E D E Č N Ě tím, že jim uděluje schopnosti, odstraňuje překážky a pomáhá svou milostí, která je při klidné rozvaze vede k tomu, aby se rozhodli pro určitý stav. Někdy též pudí člověka k určitému stavu jakési vnitřní nutkání; ale toto nutkání zřídka bývá tak silné a jasné, aniž jest tak jistou známkou *vůle Boží*, že by nebylo potřebí vážně zkoumati, souhlasí-li se zásadami víry a rozumu osvěceného milostí. Tato zkouška právě jest obtíží při volbě stavu. Volání Boží týká se všech lidí, ovšem přerůzným způsobem. Jedněm zaznívá v srdci již od dětství; jiný je vnímá teprve v rozhodném okamžiku. Jedny volá Bůh náhle mimořádnou událostí, jiné — a těch jest

většina — tím, kterak řídí jejich poměry a okolnosti.

1.

Důležitost volby stavu.

Jak jest volba stavu důležitá, lze poznati z těchto pravd:

1. PRAVÉ POVOLÁNÍ POCHÁZÍ OD BOHA. Bůh určil od věčnosti každému člověku jeho stav. To vysvítá jasně ze slov *Písma sv.*: „Každý žij tak, jak mu udělil Pán, každý tak, jak ho povolal Bůh.“ 1. Kor. 7, 17. „Každý zůstávej v tom povolání, ve kterém byl povolán.“

1. Kor. 7, 20. I nutnost rozličných stavů a různost lidských vloh a sil dokazují, že Bůh každému určil jeho stav. Z toho plyne:

a) Každý člověk se má snažiti, aby poznal vůli Boží vzhledem ke svému stavu a nevolil si stavu *proti vůli Boží*; to by se však stalo, kdyby volil stav, pro nějž

nemá ani sil, ani schopností, ani odvahy, nebo kdyby si volil stav z nepravých pohnutek.

b) Nikdo ať nepromrhá povolání jasně poznaného, nýbrž ať každý uposlechne volání Božího. Bohatý mládenec. Při volbě stavu má též člověk hledati *většího uspokojení a zalíbení Božího*, jež může býti pro jednotlivce radou více nebo méně důraznou dle vnuknutí milosti Boží, ano dokonce i rozkazem.

c) Jest velice důležité, abychom *se řídili při volbě stavu i větším zalíbením Božím*. Proto ať každý vzhledem k tomu zkouší své síly, schopnosti, sílu vůle, pohnutky a podle toho volí svůj stav, nenutí se však do některého stavu, nemá-li k němu schopností.

2. NA VOLBĚ STAVU ZÁVISÍ NAŠE POZEMSKÉ ŠTĚSTÍ. Odkud to, že jest tolik lidí nešťastných a nespokojených se svým stavem? Kdo není ve svém

stavu, je v postavení více méně nuceném. *Rybě* jest dobře jen ve vodě. Vyndáš-li ji, jak se kroutí a svíjí! Hodíš-li ji zpět do vody, plave vesele dále. Vrhneš-li *kámen* vzhůru, nemá klidu, až opět spočine na zemi. *Vymknutý úd* bolí tak dlouho, až jest zase na svém místě. — Tak jest to i s tebou. Jen tehdy jsi skutečně spokojen a šťasten, jsi-li ve stavu, k němuž tě Bůh povolal. P. Ludvík z Granady nazývá volbu stavu hlavním kolem životním a sv. Řehoř Naziánský dí: „Jako je v hodinách pokažen celý stroj, poškodí-li se hlavní kolečko, tak i ve věci naší spásy přivádí pochybená volba stavu nepořádek a zmatek do celého života.“

3. NA VOLBĚ STAVU ZÁVISÍ HLAVNĚ NAŠE SPÁSA. Je-li člověk ve stavu, v němž ho Bůh míti chce, má právo na zvláštní stavovské milosti, jež mu vše ulehčují; žije-li však ve stavu, v němž ho Bůh míti nechtěl, nemá těch

zvláštních milostí, proto jest mu vše dvojnásob těžkým. To jest též hlavním důvodem, proč nedochází spásy každý ve svém stavu, ačkoli jí lze dojíti v každém stavu. Důležitost volby stavu pro naši spásu vyjadřuje sv. Alfons jasně slovy: „Není pochyby, že naše věčná spása závisí hlavně od volby stavu.“

„Kolik nešťastných jinochův a panen uvidíme v den soudný mezi zavrženými, protože nešli za svým povoláním!“ — „Ó kolik rodičů uvidíme v údolí Josafatském mezi zavrženými, protože byli vinni, že jejich děti nebo příbuzní ztratili povolání.“ Sv. Alfons z Liguori.

2.

Kterak se musí konati volba stavu?

Chceš-li si stav voliti šťastně, musíš to činiti:

1. S BOHEM V MODLITBĚ,

2. S ROZUMEM VE ZRALÉ ÚVA-
ZE,

3. SE ZÁSTUPCI BOŽÍMI, vyhle-
dávaje u nich rady.

1. S BOHEM V MODLITBĚ. *Modli se zvláště po sv. přijímání.* „Pane, co chceš, ať učiním?“ „Pane, dej, ať vidím!“ a u-
slyšíš hlas Páně: „Budu ti svítit na cestu,
po níž máš kráčet, upřeny budou na tebe
oči mé.“ Ž. 31, 8. *Modli se k Panně Marii*
za osvětlení a o moudrost při volbě stavu,
neboť ona jest „stolicí moudrosti“. *Modli se k sv. Aloisovi*, abys poznal své povolá-
ní, a konej na ten úmysl šestinedělní aloi-
siánskou pobožnost. Protože sv. Alois jest
patronem mládeže, musí pomáhati mládeži
svou přímluvou i v tak těžké a odpověd-
né věci, jako jest volba stavu.

2. S ROZUMEM VE ZRALÉ ÚVA-
ZE. *Uvažuj a přemýšlej o tom, že tvým*
posledním cílem jest oslava Boží a spása
tvé nesmrtelné duše. *Zkoumej své dobré*

i špatné vlastnosti, vlohy a schopnosti a taž se sama sebe: „Ve kterém stavu nej-
jistěji zachráním svou duši při *svých* vlast-
nostech, vlohách a schopnostech?“ Uva-
žuj *pro i proti*, t. j. výhody i nevýhody,
přednosti i obtíže a taž se, neposlouchaje
smyslnosti, k čemu se tvůj rozum více klo-
ní. Nemůžeš-li se takto určitě rozhodnou-
ti, rádím ti dvě všeobecné, velmi účinné
pomůcky :

a) Představ si člověka s týmiž dobrými
i špatnými vlastnostmi, jako máš sám, jenž
by se tě tázal o radu při volbě stavu. Co
bys mu poradil? — Nuže, tou radou, kte-
rou bys dal jemu, spravuj se sám!

b) Představ si v duchu, že umíráš. „Co
bych si pak přál, abych byl učinil? Ve
kterém stavu bych nejraději předstoupil
před soudnou stolicí Boží?“ — Nuže, pro
tento stav se nyní rozhodni!

Užiješ-li těchto dvou pomůcek, dojdeš
obyčejně brzo určitého rozhodnutí.

3. SE ZÁSTUPCI BOŽÍMI, vyhledává jejich rady. *Porad* se se svým zpovědníkem a dle okolnosti i se svými rodiči. Bys i po vroucí modlitbě a zralé úvaze sebe obezřeleji volil povolání, podvol se přece ještě vyššímu rozhodnutí, aby ses vyhnul každému klamu a omylu. Sám Bůh nás k tomu napomíná a již ve Starém zákoně posílal svůj lid ke kněžím, aby se mu od nich dostalo spasitelné rady. „Synu, bez rady nic nečiň, i nebudeš po činu litovati.“ Sir. 32, 24. „Blázen pokládá za přímou svou cestu, ale kdo jest moudrý, slyší rady.“ Přísl. 12, 15. Čím upřímněji se svěříš svému zpovědníkovi po dobré i stinné stránce, tím jistěji tě Bůh skrze něho osvítí. *Nesmíme tedy voliti stav, jak se tak často stává, nedbajíce vůle Boží, nedbajíce cíle, k němuž je člověk stvořen, nemajíce zřetele na vlastnosti, jichž jest třeba pro některý stav.*

3.

Známky povolání.

Dle učení bohoslovcův a svatých jsou známky povolání hlavně tyto tři:

1. **SCHOPNOST.** Protože sám Bůh volá člověka k určitému stavu, dává mu k tomu též potřebné tělesné a duševní vlastnosti, na př. nadání, povahu atd., aby mohl plniti povinnosti toho stavu. Nemá-li člověk vloh potřebných pro určitý stav, pak jistě k němu není povolán.

2. **NÁKLONNOST.** Chce-li Bůh míti člověka ve stavu dokonalosti, pak řídí pravidelně tím směrem i sklon jeho srdce. Stav, k němuž jsou povoláni, líbí se jinochovi nebo panně, kdežto k jiným stavům jsou poměrně lhostejnými. Cítí se doma ve společnosti těch, kteří se věnují témuž stavu, zajímají se o jejich práce, radují se z jejich úspěchů atd. Tato náklonnost je

zvláště tehdy známkou povolání, když božský Spasitel bezprostředně po sv. přijímání zapálí svou láskou jejich srdce a nutká je k určitému stavu.

U většiny však se tato náklonnost nejeví takovým neodbytným pudem, jenž by zněl jako rozkaz Boží, nýbrž stačí, když se vůle z nadpřirozených důvodů svobodně rozhodne po vroucí modlitbě a poradě, že s milostí Boží chceme věrně plniti požadavky toho stavu. *Náklonnost k některému stavu, pokud je žádoucí, není tedy ničím jiným než svobodným rozhodnutím vůle, že se některému stavu zasvětime a věrně budeme plniti jeho povinnosti.* Domníváš-li se tedy na př., že jsi povolán ke stavu kněžskému nebo řeholnímu, netřeba ti čekati na zvláštní mocnou náklonnost nebo vnitřní puzení, nýbrž stačí, máš-li rozhodnou vůli, že budeš s milostí Boží plniti povinnosti toho stavu, a máš-li potřebné síly a schopnosti k tomu. Pak můžeš směle

voliti některý z těchto stavů a vše ostatní přenechati Pánu Bohu.

3. ČISTÝ ÚMYSL. Člověk musí voliti svůj stav :

a) protože Pán Bůh sám mu dává povolání pro určitý stav. „Bůh mě volá, musím poslechnouti,“ pravil sv. Alois;

b) poněvadž proto v tom stavu nejjistěji může zachrániti svou duši a pracovati na spáse jiných.

Dle těchto nadpřirozených pohnutek poznává se pravé povolání.

4.

*Příklady, kterak jest důležitá
volba stavu.*

1. SV. ALFONS Z LIGUORI. Sv. František Hieronymo prorokoval při křtu sv. Alfonsa: „Toto dítě bude dlouho žíti, stane se biskupem a vykoná veliké věci pro slávu Boží.“ To však se otci nelíbilo,

neboť chtěl míti Alfonsa buď důstojníkem nebo právníkem. Plán se mu podařil. Alfons zvolil z lásky k němu právnictví a zasnoubil se s princeznou Terezií, dcerou knížete Presticcia. Leč nezdar při soudním procesu vše náhle změnil. Alfons jasně poznal své povolání ke stavu kněžskému, zrušil své zasnoubení, přijal tonsuru proti všem protestům svého otce, stal se knězem, biskupem, zakladatelem kongregace redemptoristů a velkým světcem, který svými pracemi a spisy přinesl nesmírně mnoho požehnání celému křesťanstvu. Jaká škoda by to byla bývala, kdyby se otci bylo podařilo odciziti syna jeho božskému povolání, přinutiti jej ke stavu manželskému a učiniti ho na věky nešťastným!

2. SV. KATEŘINA SIENSKÁ. Od mládí jevila velkou náklonnost k životu reholnímu. Její matka se všemožně snažila vštípiti sličné dceři lásku ke krásným šatům, šperkům a veřejným zábavám, a

získati ji pro stav manželský. Ale dcera zůstala pevnou, stala se snoubenkou Kristovou a velkou světící. Kdyby se matce bylo podařilo získati ji pro sňatek, jak velká škoda by to byla bývala! Nebe by bylo ztratilo v Kateřině tak velkou světící, katolická církev stkvělou ozdobu, města Siena, Florencie a Řím účinnou dobroditelku, samo papežství mocnou ochránkyni, tisíce hříšníků pomocníci a záchranu. — Až příliš často podaří se však rodičům odvrátiti dítky od jejich povolání.

3. ROBESPIERRE. Roku 1771 přišel k představenému kapucínského kláštera ve Francii mladý muž s prosbou, aby vyzkoušel, má-li povolání pro řeholní stav. Po důkladné rozmluvě a zralé úvaze řekl představený mladíkovi, že ho pokládá za povolaného ke stavu řeholnímu, a dal mu zároveň doporučení ke vstupu do noviciátu. Kapucínský kandidát odešel a chtěl se jen ještě rozloučiti s příbuznými, nežli

vstoupí do kláštera. Rodiče a přátelé jeho vynaložili všechno, aby jej odvrátili od jeho předsevzetí; jejich výmluvnost zvítězila. Jinoch opustil poznané povolání, odebral se do Paříže, studoval tam práva a stal se advokátem. Později měl ve Francii velkou úlohu a octl se dokonce v čele událostí, jež rozryly půdu jeho vlasti, ano celé Evropy. Robespierre stal se katem svého národa, královrahem a krvežíznivcem francouzské revoluce.

5.

Volba stavu a rodiče.

V dalším podáme zásady, jimiž se mají řídit rodiče při volbě stavu svých dětí, nechtějí-li mařiti záměrů Božích, nýbrž položití základ k časnému i věčnému blahu dětí.

1. RODIČE MUSEJÍ VOLBU STAVU SVÝCH DÍTEK POZOROVAT

VE SVĚTLE VÍRY. „Právo, jež mají při volbě stavu svých dítek,“ praví Tauler, „je vlastně svatou povinností, aby přihlíželi k tomu, k čemu a jak vede Pán jejich dítky, t. j. čeho po nich žádá nejsv. vůle Boží.“ A přece, jak často se děje pravý opak! Tak praví sv. Alfons o volbě stavu řeholního: „Jak mnozí otcové, jinak zbožní a oddaní modlitbě, jevíli se v podobných případech zcela jinými a jako posedlími ďáblem. To proto, že peklo ničeho tak úsilně nepotírá, jako předsevzetí těch, kdo jsou Bohem povoláni ke stavu řeholnímu.“

2. RODIČE MUSEJÍ SPOLUPŮSOBITI, ABY JEJICH DÍTKY DOSÁHLY STAVU BOHEM JIM URČENÉHO. Povolání dává Bůh a vůle Boží se splniti musí. Při volbě stavu nesmí rozhodovati světská čest, pozemský zisk, zaujatost a předsudky, nýbrž pouze a výhradně sv. vůle Boží patrně poznaná. Toho si

musejí býti rodiče jasně vědomi při volbě stavu svých dětí. Jako zástupcové Boží mají svatou povinnost postaviti se na stranu Boží a s Pánem Bohem působiti, aby jejich dítky dosáhly pravého povolání. Toho Bůh od nich žádá; je to též v zájmu rodičů i jejich dětí. Je-li ještě pochybnost o povolání dětí, platí rodičům i dětem rada mudrcova: „Ale ve všech těch věcech pros Nejvyššího, aby řídil správně tvou cestu.“ Sir. 37, 19.

3. RODIČE NESMĚJÍ PŘI VOLBĚ STAVU SVÝCH DÍTEK ZNEUŽÍVATI MOCI, KTEROU MAJÍ NAD DĚTMI JAKO RODIČE. Při volbě stavu mají rodiče jen právo raditi. Smějí své svolení též odepřít, není-li ještě jistoty o povolání dítěte. Je-li však povolání k ně- kterému stavu jisto, jsou povinni dáti dítěti své svolení a zneužili by své moci a dopustili se hříchu, kdyby překázeli povolání svých dětí, aby provedli své vlast-

ní choutky a přání. Již Kristus Pán jako dvanáctiletý hoch dal svým rodičům na srozuměnou, že nemají práva brániti Mu v povolání Bohem určeném.

Co plyne z těchto zásad?

a) *Rodiče hřeší, řídí-li se při volbě stavu svých dětí jen časnými ohledy.* Pro mnohé rodiče jsou hlavní věci časné ohledy: zisk, dobré zaopatření, zevnější štěstí; na spásu duší svých dětí nemyslí. To však je převrácenost: vedlejší věc se činí věcí hlavní; neboť naším prvním a nejvznešenějším cílem jest spása duše. Na tu třeba míti při volbě stavu hlavní zřetel.

b) *Rodiče nesmějí svým dítkám vštěpovati klamného mínění ani předsudku proti stavu, k němuž je volá Bůh.* Není věru uměním, vštípiti bezelstným a důvěřivým dětem všemožné jednostranné a mylné názory o svobodném stavu, manželství, stavu kněžském a řeholním. Podobné jednání je zločinem, jehož se rodiče dopouštějí na vlastním

dítěti a jenž se později na nich vymstí. Opravdu jest těžko říci, kdo jest nešťastnějším, zda dítky nebo rodiče, kteří své děti odvrátili od pravého povolání. Takoví rodiče mají těžkou odpovědnost.

c) Rodiče nesmějí omezovati svobody dítek při volbě stavu nebo jich nutiti k některému stavu, ani jich zdržovati od povolání jasně poznaného; nemají k tomu práva. Při volbě stavu svých dítek mají rodiče právo jen dáti jim dobrou radu, rozhodnouti se mají dítky samy. To jest názor sv. církve a tomu učí všichni bohoslovci se sv. Tomášem, který dí: „Ani sluhové svých pánů ani dítky svých rodičů nejsou povinny poslechnouti, chtějí-li vstoupiti v manželství nebo zachovati panenství.“

B. O STAVU PANENSKÉM

TŘI věci mají původ v ráji,“ praví učitel duchovního života, „*květy, hvězdná obloha a nevinné oči.*“ Nevinnost a panictví jsou spřízněny. Panenství pochází též z ráje, a to z nebeského ráje, jest „*rájem na zemi*“. Panenství patří ke třem evangelickým radám. Za všech dob následovali rady Spasitelovy nesčetní jinochové a panny. Abychom lépe porozuměli, v čem záleží panenství a panenský stav, otažme se nejprve, co jest ctnost čistoty: „*Ctnost čistoty jest ctnost, kterou se člověk zdržuje všech nedovolených tělesných rozkoší v myšlenkách, slovech a skutcích.*“

ROZEZNÁVÁ SE TROJÍ ČISTOTA: 1. *panenská čistota*, kterou musí každý

zachovati pod trestem věčného zavržení, pokud nevstoupí řádným způsobem do stavu manželského; 2. *vdovská čistota*, jež se musí, zemře-li jeden z manželů, zachovávatí právě tak jako panenská čistota před manželstvím, a 3. *manželská čistota*, kterou se manželé zdržují všeho, co by v jejich stavu bylo proti Božímu přikázání.

Nejvyšší a nejdokonalejší stupeň jest panenská čistota, střední stupeň vdovská čistota a nejnižší stupeň manželská čistota. Biskup Zwerger praví, že panenskou čistotu možno přirovnati ke *zlatu*, vdovskou ke *stříbru* a manželskou k *mědi*.

„Rozhodnutí, zachovati ustavičně panenskou čistotu a varovati se nejen každého hříchu nečistoty, nýbrž z lásky k čistotě se zřící i stavu manželského, povznáší tento panenský stav na vyšší stupeň ctnosti, která má i své vlastní jméno a nazývá se *panenství*. Tím se člověk rozhodl pro *dokonalou* čistotu a dále již v tom jíti nemůže;

může však své rozhodnutí ještě dále upevňovati, zaváže-li se slibem k dokonalému ustavičnému panenství. Slibem ustavičného panenství vstupuje člověk do zvláštního stavu, stavu panenského, neboť nečiní jen prostého předsevzetí, že panenství zachová, ale zavazuje svou vůli slibem, že to, na čem se jednou rozhodl, vytrvale bude prováděti a nikdy již toho nezmění.“ Zwerger.

ODKUD TO, ŽE SE V NAŠÍ DOBĚ SLIB ČISTOTY VYSKYTUJE ČÍM DÁLE, TÍM MÉNĚ? Hlavní důvod jistě spočívá v tom, že lidé neznají pravé ceny panenství. Staré přísloví dí: Čeho oko nevidí, toho srdce neželí. A biskup Zwerger praví: „Jak mnoho jinochů a panen by hledalo a našlo poklad panenství, kdyby cenu jeho jenom poznali! Výrok Frasinettiho o kněžském stavu platí též o povolání ke stavu řeholnímu a ke stavu panenskému ve světě: „Hlavní důvod, že povolání ke stavu duchovnímu vysky-

tuje se čím dále, tím méně, jest v tom, že lidé neznají života v dokonalé čistotě, proto ho ani nemilují, ano jest jim i odporný. Kdyby se o tom mladí lidé poučovali, kdyby se jim vštěpovala láska k tak vznešenému dobru ustavičné čistoty, mizely by rychle překážky a obtíže a patrně by přibývalo povolanych do stavu duchovního.“

Další úvahy mají přispěti k tomu, abychom poznali pravou cenu panenství i panenských stavů: kněžského, řeholního a panenského stavu ve světě.

1.

Kdo jest ve stavu panenském?

VE STAVU PANENSKÉM jsou jinochové a panny, kteří *dobrovolně a z lásky k Bohu* se rozhodli a učinili slib, že se nejen nikdy nedopustí hříchu nečistoty, ale že ani nevstoupí do stavu manželského, aby mohli

Bohu tím lépe sloužiti a pečovati o spásu jiných. Jsou tedy v tomto stavu:

1. *Všichni kněží.* Církev žádá od svých kněží větší dokonalosti než od ostatních věřících; proto jim ukládá, aby zůstali svobodni ve stavu panickém a s vyšším svěcením spojuje slib ustavičné čistoty.

2. *Všechny osoby řeholní.* Řeholníci jsou povinni zachovávat tři evangelické rady, a proto skládají též slib čistoty. Tři evangelické rady jsou:

a) *Dobrovolná chudoba*, t. j. zřeknutí se pozemského majetku. „Chceš-li dokonalým býti, prodej vše, co máš, a rozdej chudým.“ Mat. 19, 21.

b) *Ustavičná čistota*, t. j. doživotní zdržlivost od stavu manželského a ode všech nečistých žádostí a skutků. Když Kristus mluvil o nerozlučitelnosti manželství, pravil, že jsou lidé, kteří *zůstávají svobodni pro království nebeské*, a připojil k tomu: „Kdo může chápati, rozuměj!“

c) *Dokonalá poslušnost*, t. j. úplné podrobení vlastní vůle duchovnímu představenému. Bohatému mládenci pravil Kristus Pán: „*Pojď a následuj mne!*“ t. j. Pojď a dej se Mnou zcela řídit — dokonalá poslušnost.

Nejsou všichni lidé povoláni, aby plnili evangelické rady a zachovali stav panenský, neboť Kristus dí: „Ne všichni chápou toto slovo, ale jen ti, jimž jest dáno.“ Sv. Jeronym praví: „Povoláni jsou všichni, *kdo chtějí a se namáhají*, aby dosáhli té milosti.“ O panenských duších ve stavu řeholním platí zcela zvláště slovo Spasitelovo: „Není nikoho, jenž opustil dům neb bratry neb sestry neb otce neb matku neb dítky neb pole pro Mne a pro evangelium, aby neobdržel *stokrát tolik* nyní v tomto věku . . . a v budoucím věku život *věčný*.“ Mar. 10, 29 — 30.

3. *Všichni světští lidé*, kteří se k dokonalé čistotě zavazují slibem buď od svátku do

svátku nebo na celý život. Vzpomeňme si jen na sv. Anežku Římskou: Raději se dala mučiti, než by byla zrušila slib čistoty a byla se provdala za syna prokonsulova. Světští lidé nemají činiti ukvapeně a nepředloženě slibu čistoty, jehož by snad později nemohli dodržeti. Napřed se mají poraditi se svým zpovědníkem a slib skládati jen s jeho svolením.

V určitém smyslu mohou se počítati ke stavu panickému i ti, kteří se k tomu sice nezavázali slibem, ale z nadpřirozených pohnutek učinili před Bohem pevné předsevzetí, že zůstanou svobodni a že po celý život budou sloužiti Bohu ve stavu panenském.

VE STAVU PANENSKÉM NEJSOU snad všichni svobodní, jako hoši a děvčata, služební a služebné; ani ne jiní a panny, kteří chtějí vstoupiti do stavu manželského, ale ještě nenašli vhodné partie; ani ne *nestálí*, kteří chtějí hned to,

hned ono; ani ne ti, kdo jsou nuceni zůstatí svobodnými buď pro chudobu, nemoc a tělesné nedostatky nebo dle některého státního zákona; ani ne ti, kteří zůstávají svobodnými z *pohodlí*, protože se hrozí starostí a břemen manželského života; tím méně ti, kdo pod rouškou panenského stavu chtějí vésti život *nevázaný a výstřední*; ti by učinili lépe, kdyby vstoupili ve stav manželský; Bůh odhalí kdysi jejich hašněbnosti.

Všichni lidé, i ti, kteří nevolili panenského stavu, jsou přísně povinni zachovávatí panenskou čistotu buď až ke vstupu do stavu manželského, nebo, nevstoupí-li do něho, až do své smrti. U Židů býval *kamenován*, kdo se provinil proti čistotě. 5. Mojž. 22. U Římanů bývaly za živa *pochovávány* vestálky, jež se provinily proti čistotě. Tak již pohané a Židé si vážili panenské čistoty.

*Stav panenský jest lepší nežli stav
manželský.*

Naše sv. katolická církev učí, že panenství jest lepší nežli stav manželský. Církevní sněm tridentský dí: „PRAVÍ-LI NĚKDO, ŽE SE MÁ DÁTI STAVU MANŽELSKÉMU PŘEDNOST PŘED STAVEM PANICKÝM A ŽE NENÍ LÉPE ZŮSTATI PANICEM NEŽLI VSTOUPITI DO STAVU MANŽELSKÉHO, BUĎ V KLATBĚ.“

1. *Rozum.* Krásu panenství poznává nejen ten, kdo jsa osvícen světlem evangelia vidí jasněji, nýbrž zdravý lidský rozum již stačí, aby pochopil vynikající cenu čisté duše. Vždyť staří Římané byli pohané a přece vždy a všude poznávali a ctili panenství u těch, kdo je zachovávali, jako něco nadzemského, nebeského, božského.

Jeden římský vojevůdce vjížděl kdysi po vítězné válce do města. Náhle uprostřed jáсотu lidstva zaznívá hlasité „Stůj!“ Co se děje? Blíží se vestálka, panenská kněžka bohyně Vesty. Vojevůdce sestupuje s triumfálního vozu, postupuje své místo na něm kněžce a sám kráčí uctivě pěšky za povozem; — a to byl pohan!

Virginie, dcera pohanského senátora, byla násilně uchváćena a odnesena. Tu přišel její otec a zvolal: „Dcero, odvedli tě, aby ti uloupili čistotu; co učiníš?“ „Raději zemru, než abych žila bez čistoty,“ zněla odpověď a otec vrazil dýku do prsou vlastního dítěte, neboť raději chtěl viděti svou dceru mrtvou nežli zneuctěnou; — a dívka s tímto jemným smyslem pro panenství byla pohanka!

Dvanáct mladých dívek rovněž z národa římského raději se vrhlo do Tibery, nežli by se byly vzdaly svého panenství; a tyto panny byly pohanky! Tak ctil lid,

tak si jednotlivci v pohanstvu vážili panenství.

2. PÍSMO SVATÉ. Také ze slov Písma sv. můžeme zřetelně poznati, že stav panenský jest lepší než manželský. Sv. Pavel totiž dí: „Kdo vdá svoji dceru, dobře činí, kdo jí však nevdá, činí lépe.“ „Přeji si však, abyste vy všichni byli, jako jsem já.“ 1. Kor. 7, 7. Na jiném místě ještě praví o panně: „Ale *blahoslavenější* bude, *zůstane-li tak*.“

3. JEŽÍŠ KRISTUS. Jak velice si božský Spasitel vážil panenství, praví překrásně sv. Jeronym: „V nebi přijímal hold andělů, svých důvěrníků, sestoupiv na zem, přeje si za své sluhy a nejdůvěrnější přátele anděly v lidské podobě, t. j. panenské duše.“

Za *matku* zvolil si nejčistší Pannu Marii, jež předčí čistotou a milostí všechno jiné tvorstvo. Za *pěstouna* zvolil si sv. Josefa, nejčistšího mezi syny Adamovými. V je-

ho náručí, na jeho prsou chtěl odpočívati a jísti chléb jím vydělaný. Za svého předchůdce ustanovil sv. Jana Křtitele, kterého sám posvětil již před jeho narozením. A miláčkem z učedníků byl mu panický apoštol Jan, jenž směl odpočívati na jeho prsou a jehož naplnil božskou moudrostí. A ve smrtelné úzkosti na Kalvarii, kde se vzdal všeho, přece si ponechal potěchu, že pod jeho křížem stály dvě panenské duše: Maria a Jan. A dítky proto tak vroucně miloval, že jsou čisté a nevinné. Panenské duše dokonce již předem blahoslavlil: „Blahoslovení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Mat. 5, 8.

4. CÍRKEVNÍ OTCOVÉ. Skoro všichni církevní Otcové, praví Kornelius a Lapide, napsali plné knihy chvalořečí na panenství. Tak na příklad svatý Cyprián, sv. Atanasius, sv. Ambrož, sv. Augustin, sv. Jan Zlatoústý, sv. Řehoř Naziánský a sv. Jeronym. Všichni opěvují vznešenými

výrazy panenství. Uvádíme jen několik jejich výroků.

Sv. Jan Zlatoústý: „Oč jest. nebe lepší nežli svět, oč jsou andělé lepší než lidé, o tolik se liší panenství od manželství.“

Sv. Ambrož: „Panenství povznáší člověka nad jeho vlastní přirozenost a činí ho rovna andělům.“

Sv. Cyprián praví o panenských duších: „Zde na zemi jste nejdražší částí stádoce Kristova“ a „Jako manželstvím se zalidňuje země, tak panenstvím se plní nebe.“

Sv. mučedník Ignác: „Dívky vedoucí panenský život mějte v úctě jako kněze Kristovy.“

Sv. Řehoř Naziánský užívá tohoto podobenství: „Kdo zachovává panenství, jest andělem; mezi lidmi jest však tím, čím jest drahokam mezi ostatními kameny, čím slunce mezi hvězdami; jest plodnou olivou uprostřed lesa, jest lilií mezi polním kvítím, jest holubicí mezi ptactvem.“

Sv. Bernard: „Nic není stkvělejšího než tato ctnost. Jest vskutku krásou, jež převyšuje všechny ostatní přednosti bohumilé duše, krásou, na níž se zálibou spočívá oko Boží. Šťastná jest taková duše . . . dostává se jí cti, že se podobá nikoli světu, nýbrž věčnému Slovu.“

3.

Odměna panenství.

NA ZEMI. Když se sv. Petr tázal božského Spasitele: „Hle, my jsme opustili všechno a následovali jsme Tebe, co nám za to bude?“ odpověděl mu Spasitel: „Vpravdě pravím vám: „Není nikoho, jenž opustil dům nebo bratry neb sestry neb otce neb matku neb dítky neb pole pro Mne a pro evangelium, aby neobdržel *stokrát tolik* nyní v tomto věku a v budoucím věku *život věčný*.“ Mar. 10, 29. Slova *stokrát tolik* znamenají odměnu, kte-

rou má panenský stav v řeholi. Sv. Maria Magdalena z Pazzis jmenuje panenský stav „pozemským rájem“ a o stavu řeholním praví: „Kdyby si lidé dovedli představit štěstí a pokoj osob řeholních, hnali by se o závod do klášterů.“ Právem tak dí, neboť:

a) Řeholní život poskytuje *nepřirovnatelného duševního míru*, „jehož svět dáti nemůže“, pokoje, „jenž převyšuje každý pojem“ „Pokoj duševní však jest drahocennější nežli všechna pozemská království.“ Sv. Alfons.

b) Řeholní život dává nám místo *jednoho otce, jednoho bratra*, jehož necháváme ve světě, mnoho bratří a otců, kteří jsou nám oddáni v upřímné lásce.

c) Božský Spasitel jest snoubencem panických duší, proto je povznáší k důvěrnému styku s Ním. Maria jest královnou panenských duší, jest „královnou panen“ A může-li co zmírniti hrůzy smrti, jest to

jistě vědomí, že jsme sloužili Pánu s neposkvrněným tělem a s čistou duší.

2. V NEBI. *Mnohem větší však nežli odměna časná, jest odměna věčná*, neboť dle slov Písma svatého obdrží panenství v nebi zvláštní odměnu: „Jak krásné jest čisté pokolení v lesku ctnosti! Jeť nesmrtelná památka jeho, na věčnosti ověněno jsouc slaví vítězství, jehož bylo dobylo v zápa-se bojů čistých.“ Moudr. 4, 2. Dle svě-dectví sv. Jana dostane se panenským du-ším v nebi ještě zvláštního vyznamenání. Jsou božskému Spasiteli nejbliže. „Ná-sledují Beránka, kamkoli jde.“ — „I zpí- vali (jako) píseň novou před trůnem a ni- kdo nemohl se naučiti té písni.“

4.

Známky povolání pro stav panenský.

SCHOPNOST. Volá-li Pán někoho do stavu panenského, ke kněžství nebo do ře-

hole, dává mu též potřebné tělesné i duševní vlastnosti, na příklad nadání, povahu atd., aby mohl plnit povinnosti toho stavu. Nemá-li někdo vloh potřebných pro kněžství nebo pro stav řeholní, pak jistě není Bohem k tomu stavu povolán.

2. NÁKLONNOST. Náklonnost ke stavu panenskému se jeví:

a) *velkou vážností ke stavu panenskému;*

b) *zálibou v modlitbě, v přijímání sv. svátostí, ve skutcích křesťanského milosrdenství;*

c) *láskou k samotě, jež pohrdá radostmi, poctami a statky pozemskými;*

d) *touhou po dokonalosti, která pokládá stav manželský za překážku a stav paneský za zvláštní prostředek, aby nabyla ctnosti.*

Má-li někdo tyto čtyři známky, jest to důkazem, že jest povolán ke stavu panenskému. Jinoch nebo panna mohou pak říci z hloubi srdce se sv. Amalií: „Milost Boží

a náklonnost mého srdce mě nutí, abych zůstala pannou a nevěstou Ježíše Krista.“

3. ČISTÝ ÚMYSL. Sv. Pavel vyjadřuje čistý úmysl pro volbu panenského stavu krátkými slovy: „Panna myslí na věci Páně, aby byla svatou tělem i duchem. Provdaná však myslí na věci světské.“ Volí-li tedy jinoch nebo panna stav panenský proto, aby se stali podobnými svému božskému Snoubenci, aby se líbili jen Jemu a pracovali na své dokonalosti nerušeně, bez rodiny, se srdcem nerozděleným, pak mají čistý úmysl.

Jinochu! Panno! máš-li po zralé úvaze jistotu, že tě Bůh volá do stavu panenského, pokládej se za šťastna! Za pomíjející radosti a statky pozemské „obdržíš stokrát tolik nyní v tomto věku a v budoucím věku život věčný“ Můžeš s radostí říci: „S Bohem, bídné radosti prchavého života; našel jsem něco lepšího; náležím Bohu jedinému; Boha chci milovati nade všechno,

Jemu chci sloužiti na věky. Zvolám s nevěstou v Písni všech písní: „Našla jsem toho, jež miluje duše má. Chopila jsem jej a nepustila.“

C. O STAVU MANŽELSKÉM

NA žádný pozemský poměr neměl pád prvních rodičů tak neblahého vlivu jako na manželství. Bůh výslovně vyřkl nad ním po hříchu trest. 1. Mojž. 3, 16. Tím se stal stav manželský jhem, jež jest od dob Adamových příčinou nesčíslných vzdechův a utrpení. Kdo vstupuje v manželství, neví předem, jak velký podíl těchto břemen bude mu nésti. Smrt může svazek manželský opět rychle rozvázati nebo může po letech vyrvati otce nebo matku nedospělým dítkám. Jeden z manželů může býti léta nemocen a práce jsa neschoopen býti břemenem druhého.

Nepředvídané nehody mohou zmásti všechny plány a uvrhnouti do neštěstí celou rodinu. Ať přijde cokoli, nemoci, válka nebo

jiné Boží navštívení — utrpení a starosti rodičů jsou při tom vždy větší než jiných. Stav manželský jest pro mnohé vsutku řetězem nevyplněných tužeb, zmařených nadějí, utrpení zaviněných i nezaviněných, často skoro nesnesitelných. Nebývá to podílem všech, ale bohužel velmi mnoha rodin. Proto jsou povinni všichni, kdo vstupují do stavu manželského, aby při tomto tak důležitém kroku svého života nejednali slepě a bez rozvahy. Od tohoto kroku závisí štěstí nebo neštěstí v tomto životě a snad i blaženost a zavržení pro celou věčnost. Proto ať každý dobře uváží slova Písma sv.: „Každý žij tak, jak ho povolal Bůh.“ 1. Kor. 7, 17. Praví již básník:

„Nuž zkoušej, kdo se vážeš věčně,
zda najdeš srdce k srdci svému,
vášeň jest krátká, pokání však nekonečné.“

Kterak se třeba zkoušeti.

Kdo chce vstoupiti do stavu manželského, má se předem zkoušeti:

1. S BOHEM V MODLITBĚ,
2. SROZUMEM VE ZRALÉ ÚVAZE,
3. SE ZÁSTUPCI BOŽÍMI, vyhledáváje u nich rady.

1. S BOHEM V MODLITBĚ. – MODLI SE! Nesmíš přikročiti k volbě stavu jen s pozemskými náhledy a výpočty. Pozdvihni svého zraku k nebi, jež řídí osud tvého života a jehož vůle musíš poslouchati. Nebe má slovo při tvé volbě, musíš se tedy řídití slovy sv. Pavla: „*Každý žij tak, jak ho povolal Bůh!*“ 1. Kor. 7, 17. Musíš se tedy vroucně modliti, neboť: „*Dům a majetek dědictvím po rodičích bývá, ale jen Hospodin dává manželku opatrnou.*“ Přísl. 19, 14. Naši předkové o tom byli přesvědčeni a měli krásné rčení, že sňatky

se uzavírají v nebi. A ruské přísloví praví: „Vycházíš-li z domu, pomodli se jednou, jdeš-li na moře, pomodli se dvakrát, uzavíráš-li sňatek, pomodli se třikrát.“ Ano, nikde není třeba více modlitby a nikdy jí Bůh nepřijímá s větší zálibou, než když ji k Němu vysílají ti, kdo stojí na rozcestí života a chtějí kráčet tak, jak je Bůh povolal.

2. S ROZUMEM VE ZRALÉ ÚVAZE. – UVAŽUJ! Tvým posledním cílem jest sláva Boží a spása tvé nesmrtelné duše. Musíš zkouseti své *dobré i špatné* vlastnosti, vlohy, schopnosti a tázati se sama sebe: „Dává mi stav manželský největší jistotu, že při *svých* vlastnostech, vlohách a schopnostech svou duši zachráním?“ Uvažuj náležitě důvody *pro i proti* a pozoruj, kam se kloníš *rozumem*, nikoli *smyslností*.

Jest totiž velkým omylem, že všichni lidé jsou určeni pro manželství. „Tento omyl

jest výplodem smyslnosti,“ praví biskup Egger.

Konečně užij prostředků uvedených při volbě stavu, totiž:

a) Představ si, že člověk s tvými vlastnostmi by se tě tázal o radu, má-li vstoupiti do stavu manželského. — Nuže, spravuj se radou, kterou bys dal jemu.

b) V duchu se vmysli na své smrtelné lůžko. Pak budeš viděti jasněji, uvažovati důkladněji a souditi správněji. Taž se sama sebe: „Přál bych si na smrtelném lůžku, abych byl žil ve stavu manželském? Zachráním v manželství svou duši nejjistěji a obstojím před soudem Božím?“ — Nuže, vol nyní stav, jež bys volil potom.

3. SE Z Á S T U P C I B O Ž Í M I. — H L E D E J R A D Y! „Synu, bez rady nic nečin, i nebudeš po činu litovati.“ Platí-li to již všeobecně, platí to tím více, má-li někdo vstoupiti do stavu manželského, jenž má

tak velký význam pro časné i věčné blaho a který ukládá tak přísné a těžké povinnosti. Proto hledej rady u svých rodičů. Toho vyžaduje povinnost lásky, úcty a vděčnosti k nim. Učiníš dobře, vyžádáš-li si i rady svého duchovního vůdce nebo zpovědníka v této důležité životní otázce. Proto ještě jednou: „Synu, bez rady nic nečiň, i nebudeš po činu litovati.“

2.

Povinnosti stavu manželského.

Abys mohl posouditi, jsi-li povolán ke stavu manželskému, musíš znáti jeho povinnosti a tázati se sama sebe, budeš-li s to je plniti. Tyto povinnosti podle katechismu jsou:

1. aby manželé žili *ve svornosti, lásce a manželské věrnosti*, dokud jich smrt nerozloučí;
2. muž má živiti a chrániti ženu a žena

má poslouchati muže ve všem, co jest spravedlivé a počestné;

3. křesťanským životem mají se vzájemně vzdělávati a podporovati;

4. své děti mají vychovávat v bázni Boží a pečovati o jejich časné i věčné blaho.

Jsou to těžké a důležité povinnosti; nejdůležitější beze vší pochyby jest povinnost poslední: *své děti mají vychovávat v bázni Boží a pečovati o jejich časné i věčné blaho.* Jako soudí Bůh přísněji kněze, ježto musejí vydávati počet i za ty, kdo jim byli svěřeni, právě tak jest tomu i u rodičů, kteří rovněž musejí vydávati počet za své děti. Běda jim, bude-li jen jedině z nich na věky zavrženo jejich vinou! Dětky zavržené pro špatnou výchovu, již se jim dostalo od rodičů, budou jako mlýnské kameny pověšeny na šíji otci neb matce, aby tím hlouběji zapadli do propasti pekelné.

3.

Známky povolání ke stavu manželskému.

SCHOPNOST. Kdy a za jakých okolností jeví se tato první známka povolání ke stavu manželskému? Dosáhl-li náležitěho věku, jsi-li tělesně i duševně zdrav a nejsi-li dědičně zatížen; máš-li vyhlídky, že budeš moci uživiti rodinu prací svého povolání, máš-li vědomosti a schopnosti, abys plnil těžké povinnosti rodičův a vedl řádnou domácnost, zejména pak domníváš-li se, že ne ve stavu svobodném, nýbrž ve stavu manželském budeš moci zachovávatí přiměřenou čistotu — pak můžeš vstoupiti do stavu manželského.

2. **NÁKLONNOST.** Chce-li Bůh míti jinocha nebo pannu ve stavu manželském, řídí tím směrem i jejich náklonnost. Manželství se jim líbí, poměrně lhostejnými však bývají ke stavu řeholnímu a kněžskému.

3. ČISTÝ ÚMYSL. Hlavním účelem manželství jest výchova dítek, k čemuž byl též stav manželský Bohem ustanoven. Mají-li jinochové a panny úmysl zachrániti ve stavu manželském svou duši a vychovati dítky jim svěřené pro nebe, mají čistý úmysl. — Není však čistého úmyslu, vstupuje-li někdo v manželství jen pro peníze, z pouhé smyslnosti a hledí-li jen na vnější krásu, která brzy odkvete jako kvítí; mnohem více se má hleděti na krásnou duši, na ušlechtilou povahu a na ctnost.

4.

Volba osoby.

Jsi-li povolán ke stavu manželskému, jest nejdůležitější věcí volba osoby, s níž chceš uzavříti sňatek. Chceš-li voliti šťastně, musíš především pamatovati na dvě věci, a to na rodiče osoby, kterou si chceš zvoliti, a na osobu samu.

I. NA RODIČE. Jaká jest rodina, v níž chceš učiniti svou volbu? Z rodiny můžeš souditi na syna nebo na dceru. Jsou ovšem výjimky, ale obyčejně nepadá jablko daleko od stromu, a jak staří zpívají, tak mladí cvrlikají. Chceš-li uzavřítí šťastné manželství, varuj se rodiny nekřesťanské, neboť:

1. hříšní rodičové mívají obyčejně hříšné děti. „Jaká matka, taková dcera.“ Ezech. 16, 44.

2. Bůh trestává hříchy rodičův na dětech až do třetího a čtvrtého pokolení, praví Písmo sv. — Dědičné zatížení!

3. Již řecký zákonodárce Lykurg ze Sparty poručil, aby za zločiny dítek bývali trestáni i rodičové, protože byl přesvědčen, že se na dětech prohřešili nedbalou výchovou. Pamatuj na všeobecné pravidlo, bohužel tak často pravdivé:

„Jaký otec, taký syn, jaká matka, taká Katka, jací rodiče, takové děti.“

11. NA OSOBU. První podmínkou šťastného manželství jest mládí šťastně prožité. „*S cesty, kterou dal se jinoch, ani když zestárne, se neuchýlí.*“ Přísł. 22, 6. „*Zvyk má železnou košili.*“ To vědí ctnostní jinochové a panny, a proto kladou při své volbě hlavní důraz na náboženství a bázeň Boží. Chceš-li šťastně voliti, hled u osoby, kterou volíš, na těchto pět podmínek:

1. NA ZBOŽNOST. Jsou-li jinoch nebo panna zbožní, poznáš snadno, pozoruj-li u nich zejména:

a) *návštěvu kostela.* Kdo nechodí do kostela, kdo zanedbává mši sv. v neděli a ve svátek, kdo zřídka přijímá sv. svátosti, kdo si tropí úsměšky ze svého náboženství, zkrátka, kdo není věren Bohu a sv. církvi, stěží bude věren tobě. „*Kdo nemiluje Boha, nebude milovati ani své ženy.*“

b) *chování k rodičům.* Čtvrté přikázání Boží zní: *Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil a dobře ti bylo na*

zemi. A katechismus praví: „Dětem, které otce a matky nectí, jest se obávati v životě tomto kletby Boží, v životě pak budoucím věčného zavržení.“ Písmo sv. dí: „Zlořečen, kdo nectí otce neb matky. A všecek lid řekne: Amen! t. j. Staň se! Buď zlořečen!“ 5. Mojž. 27, 16. Pamatuj si a zapíš hluboko do srdce: *Třiatřicetkrát vyslovil Bůh kletbu nad dítkami, jež neprokazují svým rodičům úcty, lásky a poslušnosti.* O těchto dítkách platí slova Písma sv.: „Kdo odplácí dobré zlým, od jeho domu nevzdálí se neštěstí.“ Proto se chraň vzíti si jinocha nebo pannu, kteří neplní svých povinností k rodičům. Co si dovolují k rodičům, dovolí si i k tobě.

c) *čistotu srdce.* Posvěcování mladosti jako příprava na stav manželský musí se zejména jeviti snahou o sv. čistotu. Kdo to za svobodna nebere přísně se šestým přikázáním a již záhy má tajné známosti, stěží ti bude věrným v manželství, neboť

„zřídka se obrátí nečistý“. Proto též praví sv. Alfons: „Ze sta zavržených bylo jich 99 zavrženo pro hřích nečistoty.“

2. NA PILNOST A SPOŘIVOST.

Nechce-li *panna* v manželství přijíti na žebrotu, nesmí si voliti lenocha, hráče nebo pijana. Mladík, jenž se ve všední den potlouká jako povaleč, jako by stále byla neděle, jenž se bojí práce a má věčnou žízeň, rád vysedává u karet nebo v hostinci, jenž musí býti při každé zábavě — takový není schopen, aby se stal hlavou rodiny a jejím živitelem. Takového nesmíš voliti, chceš-li býti v manželství šťastnou. — Chce-li *jinoch* dobře voliti, ať nepozoruje pannu jen ve svátečním oděvu, ale i ve všední den, ví-li si rady s pracemi hospodyně. Uspoří-li dcera rodičům služku, dovede-li bez matky řídití celé hospodářství a udržuje-li doma pořádek a čistotu, ať si ji vyvolí, ta ho může učiniti šťastným. Mnozí jinochové se nechávají šáliti po-

míjivým pozlátkem, vnějším zdáním a lepou postavou. Proto jich tolik přichází záhy na žebráckou hůl a stává se nešťastnými.

3. ABY NEBYLA TVOU PŘÍBUZNOU. Již ve Starém zákoně zakázal Bůh sňatky v příliš blízkém příbuzenstvu a církev obnovila tento zákaz pro dobro lidstva. Naši předkové, kteří se právem vyhýbali sňatkům v příbuzenstvu, říkali: „Pokrevní sňatky nejsou dobré statky.“ Zkušenost dokazuje, že sňatky mezi blízkými příbuznými vedou často k nešťastným koncům. Nezřídka v nich není manželské svornosti, pravého rodinného štěstí a nápadně často se v nich jeví nesvornost, neštěstí a nejrůznější nehody.

4. ABY TI BYLA DLE MOŽNOSTI VĚKEM ROVNA. I na věku záleží při volbě osoby. Zkušenost ukazuje, že velký rozdíl věku bývá příčinou brzké omrzlosti a vzájemného odporu. Kdo

vstupuje do stavu manželského příliš brzo, má málo rozumu a zkušenosti, než aby byl s to řídit a uživit rodinu. Ale též příliš pozdní sňatek jest na pováženou a nezřídká se uzavírá z nešlechetných pohnutek.

5. ABY BYLA KATOLICKÉHO NÁBOŽENSTVÍ. Velice se varuj *smíšeného manželství*. Smíšená manželství připravují církvi těžké starosti pro své následky většinou velmi neblahé. Jest na nejvyšším, zachovati v takovém manželství náboženskou svornost a spokojenost. Již před 1600 lety popsal Tertulián náboženský život manželů vpravdě křesťanských takto: „Společně se modlí, společně se postí, spolu jsou v kostele, spolu u stolu Páně, spolu závodí v lásce Boží.“ Je možná takováto náboženská jednota při smíšeném manželství? Nikoli! Rozdíl víry jest a zůstává velkou propastí mezi manžely. Jak často lze slyšati z úst smíšené dvojice slova: „Již nikdy bych nevstoupil

ve smíšené manželství.“ Jiný zlý následek jest, že velice trpí katolická výchova dítek, jestliže se na ni vůbec vážně pomýšlí. Konečně jest i nemalé nebezpečí, že katolická polovice ztratí víru neb aspoň upadne v náboženskou lhostejnost. Denní zkušenost podává o tom doklady velmi smutné, proto: buď po katolicku, nebo zůstaň svoboden!

5.

Z n á m o s t i.

Domníváš-li se, že tě Bůh povolal ke stavu manželskému, připravuj se naň vážně a buď zvláště svědomitý a opatrný ve *známostech*, neboť patří k nejnebezpečnějším osidlům pro jinochy a panny. Zapomínají-li při nich na Boha, stávají se jim známosti hrobbem nevinnosti a životního štěstí. Proto jest především důležité, abychom věděli, co si máme mysliti o *známostech*: Kdy jest *známost dovolena* a kdy jest *nedovolena*?

1. NEDOVOLENÁ A HŘÍŠNÁ jest známost, udržuje-li se :

a) *bez úmyslu vstoupiti ve sňatek*, protože jest blízkou příležitostí ke hříchu. Jest velkou lehkomyšlností, zaplétají-li se jinoši a panny do důvěrností, jež nemají vážného cíle a směřují jen k nečistému milkování. To neznamená nic jiného nežli zahrávati si s ohněm a nechtíti se popáliti. Známosti bez úmyslu sňatku jsou nejhorší a nejvíce hodné zavržení.

b) *bez vyhlídky na brzký sňatek*, protože jsou rovněž blízkou a dobrovolnou příležitostí ke hříchu nečistoty. Nenamlouvej si, že si již dáš pozor, aby ses hříchu nedopustil. Nikoli a opět nikoli, neboť neklamné slovo Písma sv. dí: „Kdo nebezpečenství vyhledává, zahyne v něm.“ Tím se spravuj a chraň se příležitostí ke hříchu!

2. DOVOLENA JE ZNÁMOST TEHDY, JE-LI ÚMYSLI MOŽNOST BRZKÉHO SŇATKU. Ale i v tomto

případě jest a zůstává známost nebezpečnou a jest dovolena jen za těchto podmínkách:

a) *Ne často*, t. j. návštěvy těch, kdo mají spolu známost, nesmějí bývati příliš časté, protože známost jest vždy nebezpečím pro nevinnost.

b) *Ne dlouho*, t. j. známost nemá dlouho trvati, neboť tím se stává konečně hrobem čistoty, ježto se k ní dříve nebo později přidá něco zlého. „Ó, kolik duší získává zlý duch tímto způsobem!“ praví sv. Alfons z Liguori o dlouhých známostech.

c) *Nikdy o samotě*, t. j. jinoch a panna mající známost nesmějí bývati spolu sami. Tisíce jinochů a panen ztratili takto nevinnost a tisíce otců a matek hoří v pekle, protože byli tak nesvědomití a dovolili svým dítkám takové osamocené schůzky.

„Z TISÍCE ZNÁMOSTÍ BEZ DOHLEDU RODIČŮ, PÁNŮ NEB STRAVOVATELŮ zůstává snad jed-

na jediná beze smrtelného hříchu a 999
UPADÁ DO TĚŽKÉHO HŘÍCHU.“

Příliš časté schůzky, příliš dlouhá známost a úmyslný pobyt o samotě jsou okolnosti, z nichž každá jest nebezpečna již sama o sobě. Spojí-li se však všechny tři, jest bez zázraku nemožno, aby nedošlo ke hříchu. Strašlivá statistika dle skutečnosti, že *65 procent všech manželství, tedy více než polovice, jest nešťastných*, dokazuje, že přemnozí neberou ve sňatkové horečce zřetele na všechny tyto věci.

Chceš-li tedy šťastně voliti, spravuj se uvedenými náhledy o manželství, abys nemusil zkusiti sám na sobě pravdivost slov básníkůvých: „Vášeň jest krátká, pokání však nekonečné.“

Z Á V Ě R

Jak žádoucí jest šťastná volba povolání! Zde máš, křesťanský jinochu a křesťanská panno, zásady, jimiž se musíš řídit při volbě, má-li býti šťastnou. Především se pilně modlívej, neboť jde o stav, a ten úzce souvisí s tvou věčnou spásou; mimo to snaží se svět, vášeň a ďábel, aby tě přivedli na špatnou cestu. Právě ve dvou rozhodných okamžicích blíží se k tobě zlý duch se svou největší lstivostí: při kroku z dětského věku, kdy nastává zkouška, krise nebo rozhodnutí, zdali dílo výchovy bude ozářeno nevinností nebo zpusťeno nečistotou; po druhé přichází se lstí a násilím při volbě stavu. Podaří-li se mu, že se mineš s povoláním, domnívá se, že již vyhrál i poslední boj u tvého smrtelného lože. Proto modli se, modli! To jest mé ustavičné napomínání, má stálá prosba. Pros o světlo, aby rozptýlilo duchovní mlhy a ukázalo ti ces-

tu životem, pros o sílu, abys odolal vášni i při největších obětech.

Tak každý žij, jak ho povolal Pán! 1. Kor. 7, 17.

Modlitba o šťastnou volbu stavu.

Bože můj, Bože moudrosti a rady, Tys vštípil do mého srdce opravdovou snahu, abych se líbil jen Tobě a při volbě stavu řídil se zcela dle tvé nejsvětější vůle: propůjč mi na přímluvu nejsvětější Panny, mé Matky, a mých sv. patronů, zvláště sv. Josefa a sv. Aloisa, milosti, abych poznal, který stav si mám voliti, abych toho stavu dosáhl, rozmnožoval v něm Tvou svatou čest, došel spasení a nebeské odměny, kterou jsi přislíbil těm, kdo plní Tvou svatou vůli. Amen.

OBSAH

<i>Doporučení</i>	5
<i>Úvod</i>	7
<i>A. Volba stavu</i>	11
1. Důležitost volby stavu	15
2. Kterak se musí konati volba stavu?	18
3. Znamky povolání	22
4. Příklady, kterak jest důležitá volba stavu	24
5. Volba stavu a rodiče	27
<i>B. O stavu panenském</i>	33
1. Kdo jest ve stavu panenském?	36
2. Stav panenský jest lepší nežli stav manželský	41
3. Odměna panenství	46
4. Znamky povolání pro stav panenský	48
<i>C. O stavu manželském</i>	53
1. Kterak se třeba zkoušeti	55
2. Povinnosti stavu manželského	58
3. Znamky povolání ke stavu manželskému	60
4. Volba osoby	61
5. Známosti	68
<i>Závěr</i>	72
Modlitba o šťastnou volbu stavu	73

V textu spisku jest použito také
citátů spisovatele Muffa, Kriera,
Lorenze, Eggra a Wetzla, které
nebyly z praktických důvodů
uvedeny jako citáty.

N A R O Z C E S T I

Originál sestavil a vydal A. Doerner

Přeložily a vydaly

sestry Neposkvrněného Početí

Panny Marie

v Přerově, Štřava 7

Vytiskla

Arcibiskupská knih- a kamenotiskárna

v Olomouci